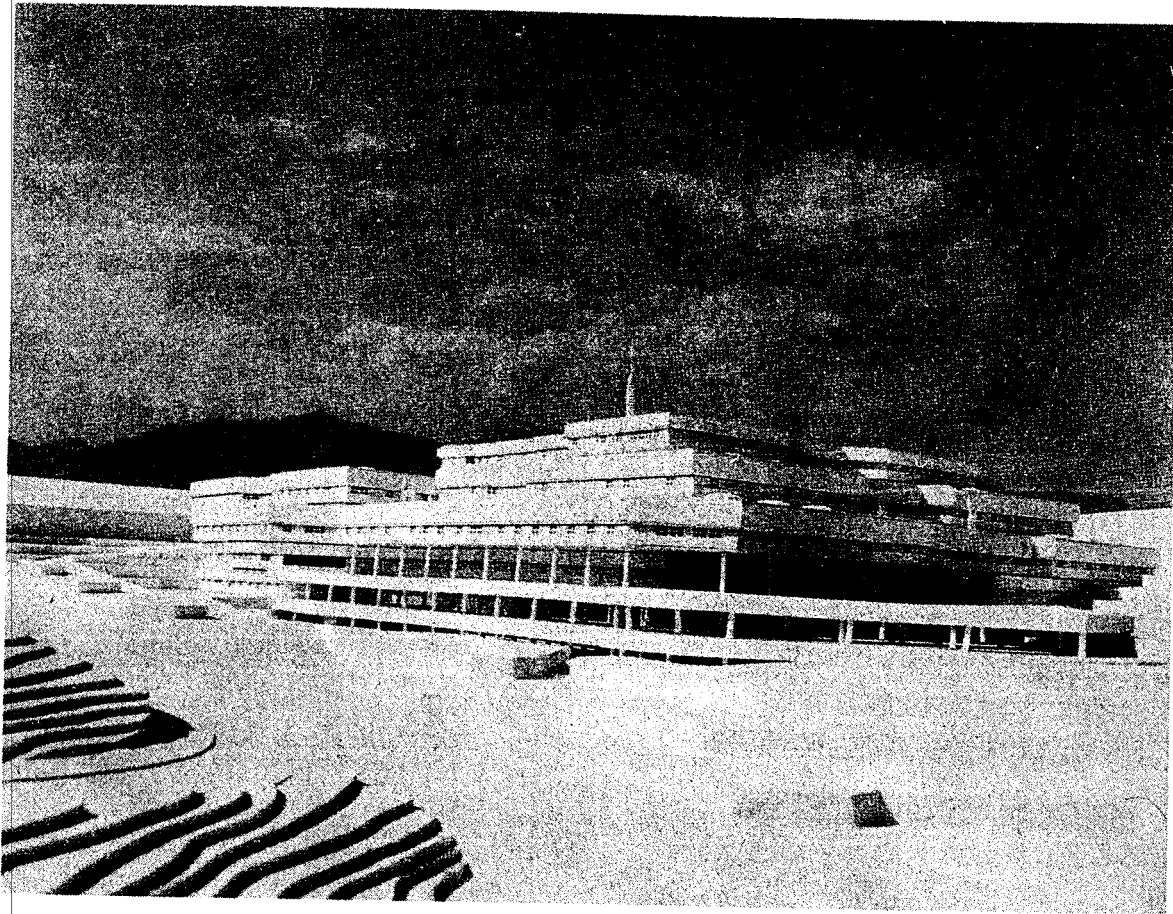

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی خزانه دار و پاسدار میراث مکتوب ملت است و به این اعتبار ریشه در خاک میهن و پای در گذشته ملت دارد. اما افزون بر این، کتابخانه ملی گردآورنده حاصل تلاشهای فرهنگی و هنری و علمی و فنی کشور و قلب نظام اطلاع رسانی آن است و با توجه به جایگاه محوری اطلاعات و اطلاع رسانی در تمدن کنونی، نهادی است که در عین حفظ میراث دیروز، نقشی فعال در شکل دادن به امروز و تغییر جامعه به سوی فردای متعالی دارد.

ساختمان جدید کتابخانه ملی ایران که در اراضی عباس آباد، شمال بزرگراه شهید همت در زمینی به وسعت حدود ۶۲/۰۰۰ متر مربع

ساخته می شود، مهم ترین ساختمان عمومی است که در دوران پس از انقلاب اسلامی ایران در دست احداث است، و به فضل خداوند پس از اتمام در ردیف یکی از داراییهای ملی در خواهد آمد.

دستگاه بهره بردار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و مجری طرح، سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی، وزارت مسکن و شهرسازی است و مهندسان مشاور پیراز کار طراحی و نظارت بر اجرای کامل ساختمان را به عهده دارد. انتخاب مشاور بر پایه یک مسابقه طراحی معماری صورت گرفت.

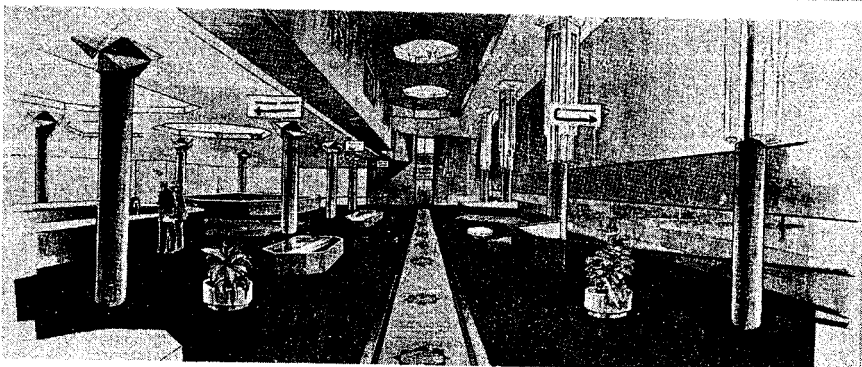
ساختمان کتابخانه دارای حدود ۹۰/۰۰۰

متر مربع زیر بنا است و در شرایط عادی می تواند تا حدود ۴ میلیون جلد و در صورتی که از سیستم قفسه بندی فشرده و یا ربات استفاده شود تا ۷ میلیون جلد کتاب و نشریات ادواری را در خود جای دهد.

فضاهای لازم برای فعالیت کتابخانه ملی دسته بندی شده اند و هشت واحد در برنامه کالبدی طرح شکل گرفته است.

این واحدها تقسیم بندی فضایی کتابخانه به شمار می روند که بر مبنای نوع فعالیت در یک گروه آمده اند و باید از لحاظ ساختمانی به یکدیگر مرتبط شوند:

■ واحد ۱، برای فعالیتهای همگانی با

۷۴۱۰ متر مربع زیربنا.

■ واحد ۲، کتابخانه پژوهشی با ۱۶/۰۰۰

متر مربع زیربنا.

■ واحد ۳، خدمات پشتیبانی اجرایی با

۴۵۶۰ متر مربع زیربنا.

■ واحد ۴، مدیریت، خدمات پشتیبانی -

اداری و تسهیلات خاص کارمندان با ۷۹۶۰ متر

مربع زیربنا.

■ واحد ۵، خدمات نگهداری، با ۷۱۳۰ متر

مربع زیربنا.

■ واحد ۶، مخزنهای بسته، ۲۰/۰۰۰ متر

مربع زیربنا.

■ واحد ۷، مرکز تحقیقات اسلام شناسی -

ایران شناسی، برای ۱۵۰ استفاده کننده با ۲۰۸۰

متر مربع زیربنا.

■ واحد ۸، تسهیلات پارکینگ با ۷۰۰۰ متر

مربع زیربنا.

جمع زیربنای واحدها با احتساب ضریب

۲۵٪ برای آمدوشد افقی و عمودی برابر است با

۹۰/۰۰۰ متر مربع.

بر اساس خواص ذاتی و ماندگار طرح و

دیگر شرایط پیرامونی و معیارهای طراحی، اندام

بنا به صورت گسترده، فشرده و با ترکیبی از نظم

و آزادی در نور و هوای این سرزمین شکل

می گیرد و عناصر آن جای خود را در این اندام

می یابند.

فضاهایی که مورد مراجعه مردم است به

طور طبیعی در طبقه همپراز میدان و یک طبقه

زیر و یک طبقه روی آن قرار می گیرند و چون

شاخه های درخت یا درختانی در زیر نور درهم

بافته می شوند.

نور افق از روزنهای حاشیه فضاها و نور خط

الرأسی از نورگیرهای سقفی و نور پیشانی از

پنجره های اسپری همه این فضاها را غرق در نور

می کند. جستجوی نور، سقف بعضی از فضاهای

داخلی را که در جوار فضاهای پیرامونی با سقف

کوتاه قرار دارند تا ارتفاع سه طبقه می رساند که

یادآور تالارهای مرتفع معماری گذشته در ترکیب

با شاه نشین های اطراف آن است.

مخازن همجوار تالارهای مطالعه که به

روشنایی نیاز ندارند، به طرف جبهه غرب که

پنجره های گسترده را بر نمی تابد کشیده می شوند.

مخازن بسته مرکزی، سنگین ترین فضاهای

طرح، زیر این فضاها قرار می گیرند و مرکز ثقل بنا

را پایین می آورند و برای احتراز از نور و سیلاب

احتمالی از حاشیه بنا دور می شوند.

سبک ترین عنصر طرح یعنی دفتر ریاست و

دفتر خدمات اداری تا بالاترین تراز ساختمان

صعود می کنند و بر فراز این دفاتر، فضای

محصور آنتنها و بشقابهای مخابراتی قرار

می گیرند.

فضاهای خدمات پشتیبانی و سایر فضاهای

جنبی در حاشیه و در سطوحی که از سطح زمین

بالاتر است، در اطراف تالارهای مطالعه و مخازن

و حتی در طبقات پایین نزدیک سطح زمین در

جبهه غرب، در پناه درختان خزان دار، ارتباط

خود را با روشنایی برقرار می کنند. و بالاخره در

پایین ترین ترازها و کف دره، که باز از خیابان

جنوبی بالاتر است، توقفگاه اتومبیلها و شماری

از فضاهای خدماتی نظیر باراندازها و خدمات

وابسته مستقر می شوند.

مقاطع بنا با تبعیت از اصول ارائه شده در

شکل کلی یکسان اند ولی در جزئیات فضاها، و

به تبع جستجوی نور و شیب زمین بسیار

متفاوت اند. به عبارتی دیگر، وحدت در کل و

تنوع در اجزا حکمفرماست.

اندام کلی بنا، ترکیبی بالا رونده و دور

شونده، سیال و شناور در فضا را یافته است که به

سبب همه سویی در شکل کلی، جهت خاصی را

القا نمی کند، به سمتی و به بیننده ای نظر ندارد، و

دید را به تدریج به بالاتر و دورتر و بالاخره به

بی نهایت می کشد.

ترکیب هرمی بنا را سکوه های اطراف که

یادآور باغهای کوهپایه ای این سرزمین هستند تا

کناره های زمین ادامه می دهند و همه محوطه و

ساختمان را به صورت اندامی یکپارچه و یادواره

گونه در می آورند:

یادواره ای که نمی خواهد با جدا شدن از

محیط پیرامون خود را نشان دهد، بلکه

صمیمیتش با محیط آن را به این مرتبه می رساند.